



ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՀՈԳԵԻՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ 18—19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ
1994 ՆԻՍՏԻՆ

— Նախքան դէպի Երուսաղէմ մեր մեկնիլը Հոկտեմբեր 12-ին, Սպիտակի կառուցուելիք եկեղեցւոյ հիմքերու և 16 հիմնաքարերու օրհնութեան արարողութիւնը կատարեցինք Հոկտեմբեր 9, Կիրակի յետ միջօրէին, առընթերակից ունենալով Եիրակի Թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Բունիաթեանը, Ռազմիկ Վարդապետ Պօղոսեանը (Երուսաղէմի միաբաններէն) և շրջանի հոգևորական հայրերը:

Դէպի Սպիտակ մեր ճամբուն վրայ հանդիպեցանք Օշական, Ս. Մեսրոպի գերեզմանին, մասնակցեցանք Ս. Պատարագին, տեսանք մանուկներու և դպրոցական պատանիներու խումբեր որոնք շրջափակին մէջ իրենց ուսուցիչներու շուրջ հաւաքուած, նուագի և արտասանութեան իրենց յայտագիրները կը կատարէին: Տեսանք նաև անաւարտ թանգարանին անխնամ թողուած շինարարութիւնը, որուն տանիքը տարի մը առաջ պէտք էր ծածկուած և աւարտած ըլլար:

Այցելեցինք ոչ շատ հեռուն, բլրան վրայ գտնուող հին և աներակ երկրորդ մատուռ մը, և ապա Ապարանի պազիլիքատիպ եկեղեցին որ փակ էր, և վերանորոգման շինարարական ընթացքի մէջ:

Անակնկալ էր, երբ նախքան Սպիտակի Եկեղեցւոյ հիմնարկէքի օրհնութիւնը, առաջնորդուեցանք ընդարձակ հրապարակ մը, ուր շրջակայ քսան գիղերէն, իւրաքանչիւր խումբ իր բերքի և արտադրութեան նմոշները մէկտեղած, քով քովի տեղաւորուած, բերքի տօնահանդէս կազմակերպած էին, խրախնանքի, երգի, պարի, ասմունքի յայտագիրներով:

Այստեղ ևս, հոգևորական հայրերով կատարեցինք «Անդաստանի» արարողութիւնը, և քաղաքային ղեկավարներու կարգին, մեր քաջալերանքի և օրհնութեան մաղթանքները տուինք:

— Էջմիածնի Հոգևոր Ծեմարանի սրահին մէջ, Հոկտեմբեր 4-ին, Կոմիտաս վարդապետի ծննդեան 125 ամեակին առիթով, Ս. Հռիփսիմէ Կիրակնօրեայ վարժարանի մօտ 50 աշակերտներ համերգով և Պարույր Սևակի

«Անլուելի Զանգակատուն»-էն հատուածներ արտասանելով, մէկ ժամ տևող կոմիտասեան երգեր երգեցին գնահատելի նրբութեամբ և զգացումով:

— Հոկտեմբեր 10 և 11-ին, Ռուսաստանի Դաշնութեան խորհրդարանի նախագահ Վլադիմիր Շումէյքո, Հայաստան իր այցելութեան առիթով, այցելեց Էջմիածնի Մայր Տաճար, և Գանաձտուն. և Վեհարանի մէջ տրուած ընդունելութեան ընթացքին իրեն նուէր տրուեցաւ Էջմիածնի Գանձեր հատորը: Պարոն Շումէյքո Երևանի մէջ ներկայ եղաւ Պետական Համալսարանի 75 ամեակի հանդիսութեան, Օփերայի դահլիճին մէջ: Իսկ իր կողմէ տրուած պաշտօնական ընդունելութեան, իր խօսքին մէջ, իր հիացմունքը յայտնեց հայ ժողովուրդի պատմութեան, մշակոյթին, և հոգևոր ժառանգութեան, որ կը մարմնանար ներկայութեամբը Էջմիածնի Մայր Տաճարին և հոգևոր գանձերուն:

— Վեհարանին մէջ հանդիպում ունեցանք Գիւմրիէն բերուած մօտ 30 ուսանողներու, որոնք Գրիգորիս Սրբազանի և ուսուցիչներու հոգածութեամբ կը հետևին Հոգևոր դպրանոցի դասընթացքներուն:

— Հոկտեմբեր 12—15 գտնուեցանք Փարիզ, Երևանէն Երուսաղէմ ճամբու վրայ: Հանդիպումներ ունեցանք Հայրապետական Պատուիրակ և Փարիզի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Գիւտ Արքեպիսկոպոս Նազգաշեանի, Գերմանիոյ թեմին Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Գարեգին Եպիսկոպոս Պէքճեանի, Լիոնի շրջանի Հայրապետական Պատուիրակի Փոխանորդ Գերաշնորհ Տ. Նորվան Եպիսկոպոս Զաքարեանի և հոգևոր հայրերուն և աշխարհական ներկայացուցիչներու հետ, անդրադառնալով Ազգային Եկեղեցական Ժողովի կապակցութեամբ Գերագոյն Հոգևոր Խորհուրդի նիստին մէջ կատարուած աշխատանքներուն:

— Հոկտեմբեր 16—Նոյեմբեր 8, Երուսաղէմի մէջ, Տնօրէն ժողովի նիստերուն և միաբանական հաւաքոյթներուն ընթացքին, անդրադարձանք հանգուցեալ Վեհափառ Հայրապետի թաղման առիթով եղած պատշաճ կարգադրութեանց և պետական հովանաւորութեան, քառասունքի արարողութեանց, Եպիսկոպոսաց Ժողովին, Կաթողիկոսական Տեղապահի ընտրութեան, և Գերագոյն Հոգևոր Խորհրդի նիստերուն մէջ Ազգային Եկեղեցական Ժողովի գումարման կապակցութեամբ տրուած որոշումներուն:

Երուսաղէմի վանական կեանքը, Սուրբ Տեղեաց մէջ ծառայութիւնը և պաշտամունքները, կրթական և այլ բաժանմունքներու գործունէութիւնը կը շարունակուին կարելի կանոնաւորութեամբ: Շինարարական ծրագիրները առաջ կը տարուին Սուրբ Աթոռին համար նպաստաւոր պայմաններով:

— Հոկտեմբեր 26-ին տեղի ունեցաւ Իսրայէլի և Յորդանանի միջև կնքուած դաշինքին և համաձայնագրին ստորագրութեան արարողութիւնը, Էլիւթին մօտ, անապատ շրջապատի մը կիզիչ արևուն ներքև, մօտ վեց հազար հրաւիրեալ անձերու ներկայութեան: Համաձայնագիրը ստորագրեցին Իսրայէլի և Յորդանանի վարչապետները, և նոյն վաւերագրերուն իբրև վկայ ստորագրեցին Յորդանանի Հիւսէյն թագաւորը և Միացեալ Նահանգաց նախագահ Պիլ Քլինթօնը:

— Ժառանգաւորաց վարժարանը, մօտ հարիւր աշակերտներով, ուսուցիչներով և պաշտօնեաներով, կ'ընթանայ կարելի կանոնաւորութեամբ: Ներկայ եղանք աշակերտներէ կազմուած նուագախումբին ներկայացուցած երգի, ասմունքի և զուարթաբանութեան հրապարակային յայտագրին: Ժառանգաւորաց վարժարանի սրահին մէջ ներկայացուեցաւ նաև Փարաջանովի «Նոան գոյնը» շարժանկարին առաջին ժապաւենը, որ պաշտօնապէս արգելուած էր ցուցադրել: Հրաշեայ Գրիգորեանի որդին, Սարգիս Գրիգորեան, որ աշխատակիցը եղած է Փարաջանովին, մի կերպ ազատագրած էր ժապաւենը, և ցուցադրեց հետաքրքրական և լուսաբանիչ բացատրութիւններ տալով Սայաթ Նովայի կեանքին հետ կապուած «խորհրդանշական» պատկերացումներու մասին:

— Նոյեմբեր 9-ին Երուսաղէմէն Երևան ճամբուն վրայ, Սօշի հանդիպեցանք: Հոգեշնորհ Տ. Եզնիկ Ծ. Վարդապետ Պետրոսեանը, իբրև Հիւսիսային Կովկասի մէջ Առաջնորդի Փոխանորդ, շրջանի հոգևոր հայրերուն հետ կարգադրութիւններ կատարած էին տեսնելու մեր կառուցուող և մատուցուող եկեղեցիներէն ոմանք, պաշտամունքի համար հաւաքուած ժողովուրդին հետ լինելու և խօսելու: Հանդիպումներ ունեցանք Ատլեր քաղաքի Հայ Քաղաքագլուխին հետ, և ճաշկերոյթի հրաւիրուած հայկական Միութիւններու ներկայացուցիչներու և եկեղեցաշէն բարերարներու և Ռուս հոգևոր առաջնորդին հետ: Բազմացեղ շրջան մըն է Սօշի (110 տարբեր ցեղերէ) և յատկապէս հայերը իրենց ազգային ինքնութիւնը, մշակոյթը, և գործունէութիւնը պահելու պայքարի մէջ են:

— Նոյեմբեր 11-ին Սօշիէն ժամանեցինք Մայր Աթոռ:

Մայր Աթոռի բաժանմունքներէն ոմանք գնահատելի աշխատանք են կատարած:

— Քրիստոնէական դաստիարակութեան յանձնախումբ մը ունինք գլխաւորութեամբ Հոգեշնորհ Տ. Վազգէն Աբեղայ Միրզախանեանի, որ հակառակ անբաւարար միջոցներու, կը ջանան օժանդակել մեր թեմերու զանազան քաղաքներու մէջ սկսուած Կիրակնօրեայ Դպրոցներուն, և ծրագրած են ուսուցիչներ պատրաստել այդ դասընթացքներուն համար: Վերջերս, Գայեանէի վանքին մէջ գրասենեակ մը կարողացան ապահովել, զոր կահաւորեցին: Իսկ նոյն տեղը օգտագործող Երիտասարդաց խումբը փոխադրուած է Ա. Հոնիսիմէի վանքին մէջ:

— Հոգևոր Ծեմարանի աշակերտներուն համար ձմեռային զգեստներ հայթայթուած են պահեստի ապրանքներէն տրամադրելով:

— Ընկերու և սենեակներու ջեռուցման համար կաթսայատունը նորոգուած է, և ջեռուցման գործիքները վերահաստատուած և կարգաւորուած են: Ապահովուած են ձմեռային մթերքներ թէ՛ ջեռուցման և թէ՛ ուտելու համար:

— Ընդհանրակալութիւն կը յայտնենք Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ Պատրիարք Գերաշնորհ Տ. Գարեգին Արքեպիսկոպոս Գազանճեանին, որ բըժըշկական խնամքի և գործողութեան կարօտ մեր երեք միաբաններուն համար Պոլսոյ Ա. Փրկիչ հիւանդանոցին մէջ ընդունուելու կարգադրութիւններ

կատարած է: Տ. Թադէոս Վարդապետը և երկու սարկաւագներ՝ Վարուժան և Վազգէն, ստամոքսի խոցի ցաւերէն բուժուած պիտի վերադառնան Մայր Աթոռ:

— Ֆինանսա-տնտեսական Յանձնախումբի համար պատրաստուած կանոնադրութիւնը դեռ երէկ վերջին սրբագրութեան ենթարկուեցաւ: Եւ յոյսով ենք որ պատասխանատու անձերու նշանակումով Յանձնախումբը իր գործունէութեան պիտի ձեռնարկէ:

— Զօպանքարայի գործարանի փոխանցման գործողութիւնները տակնիւն չեն ամբողջացած: Գերմանական ընկերութիւնը, երկու հարիւր հազար գերմանական մարքի պահանջք մը ներկայացուցած է: Իսկ Տնօրէնի և պաշտօնեաներու յարաբերութիւնները և պատասխանատւութիւնները ճշտող կանոնադրութիւնը նոյնպէս պէտք ունի յստակացման:

— Իսկ վանքին տպարանը կը մնայ զուրկ տպագրական ամբողջական գործիքներու օգտագործումէն: Նոյնպէս հրատարակութեանց կարելիութիւնը՝ հրատարակչական յանձնախումբի մը չգոյութեան պատճառաւ:

